

Besluit van [datum], houdende regels waarmee tijdelijk wordt afgeweken van de Wet basisregistratie personen in het kader van een experiment met uitbreiding van de rechten van burgers ten aanzien van de verstrekking van gegevens uit de basisregistratie personen (Besluit experiment regie op gegevens basisregistratie personen)

1. Wat is de aanleiding?

De overheid registreert in de BRP persoonsgegevens van burgers. Ze zorgt dat die gegevens correct en actueel zijn, veilig worden opgeslagen en efficiënt worden gebruikt, maar alleen waar dat mag. De rechten van burgers ten aanzien van de door de overheid geregistreerde gegevens zijn de afgelopen jaren versterkt. Een voorbeeld is MijnOverheid, waar een burger (bijna) al zijn basisgegevens op één plek kan inzien. De burger krijgt zo meer inzicht in de verwerking van zijn gegevens door de overheid. Een doelstelling van de overheid die hier in het verlengde van ligt is dat een burger gegevens die de overheid over hem heeft zélf moet kunnen (laten) gebruiken.

In het regeerakkoord 2017-2021¹ is afgesproken en in de kamerbrief van 20 december 2019² is toegezegd dat burgers de mogelijkheid krijgen om zelf maatschappelijk relevante instanties en organisaties aan te wijzen waaraan een beperkt aantal persoonsgegevens automatisch³ kan worden verstrekt. In het coalitieakkoord 2021-2025 is het belang van het hebben van regie van burgers over hun eigen data benadrukt.⁴ Dit besluit geeft invulling aan voorgaande toezegging, voor wat betreft verstrekkingen van gegevens uit de BRP aan de Stichting Interkerkelijke Ledenadministratie

2. Wie zijn betrokkenen?

- Burgers (ingeschrevenen in de BRP)
- De Stichting Interkerkelijke Ledenadministratie (SILA)
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), De Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) en Logius

3. Wat is het probleem?

De SILA is een samenwerkingsverband van kerkgenootschappen en andere genootschappen op geestelijke grondslag. De SILA krijgt sinds 1994 gegevens verstrekt uit de BRP (GBA-V⁵). De SILA fungeert daarbij als koppelsysteem: als een gegeven wijzigt op de persoonslijst van een burger krijgt de SILA de gewijzigde gegevens automatisch (spontaan) verstrekt uit de GBA-V, waarna de SILA de gegevens doorgeeft aan de bij haar aangesloten (kerk)genootschappen. Op die manier is geborgd dat de centrale overheid niet weet bij welk kerkgenootschap of genootschap op geestelijke grondslag een burger is aangesloten.

De SILA krijgt op dit moment gegevens verstrekt over leden van de bij haar aangesloten (kerk)genootschappen. De gegevens worden op grond van de BRP-regelgeving zonder toestemming van de leden verstrekt. (NB in de praktijk vroeg de SILA de afgelopen jaren eerst toestemming via de (kerk)genootschappen aan de leden voor het aanvragen van de systematische gegevensverstrekking bij de minister van BZK).

¹ Regeerakkoord 2017-2021 'Vertrouwen in de toekomst', p. 8 (bijlage bij Kamerstukken II 2017/18, 34700, nr. 34).

² Brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 20 december 2019, (Kamerstukken II 2018/19, 32761, nr. 157).

³ Automatisch betekent dat een afnemer van BRP-gegevens automatisch gegevens ontvangt als een gegeven wijzigt op de persoonslijst van de burger.

⁴ Coalitieakkoord 2021-2025 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst', p. 31 (bijlage bij Kamerstukken II 2021/22, 35788, nr. 77).

⁵ Het centrale technische systeem waarmee gegevens worden verstrekt uit de BRP.

Beantwoording IAK-vragen t.b.v. de internetconsultatie experiment regie op gegevens BRP

Bij motie van 8 december 2015⁶ heeft de Tweede Kamer de minister van BZK verzocht om een algehele stopzetting van de verstrekking van persoonsgegevens uit de BRP aan de SILA, omdat volgens de Tweede Kamer voor het verstrekken van persoonsgegevens door de overheid aan (kerk)genootschappen niet langer voldoende rechtvaardiging bestond.

Om de beëindiging te realiseren is eind 2016 een ontwerpbesluit opgesteld, waarmee werd beoogd de SILA te schrappen uit bijlage 4 bij het Besluit BRP.⁷ Door het schrappen zou de SILA niet langer gegevens verstrekt kunnen krijgen uit de BRP. De toenmalige vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer heeft vervolgens bij brieven van 20 april 2017⁸ en 9 mei 2017⁹ nadrukkelijk verzocht om geen onomkeerbare stappen te zetten inzake de voorgenomen wijziging tot beëindiging van de verstrekking aan de SILA. Gelet op de ingekomen brieven van de Tweede Kamer en de demissionaire status van het toenmalige kabinet, is besloten inzake het SILA-dossier het wetgevingsproces tot beëindiging van de verstrekking van persoonsgegevens uit de BRP aan de SILA aan te houden. In de brief van 9 juni 2017¹⁰ is de Tweede Kamer hieromtrent geïnformeerd. In de brief is beschreven dat onderzoek zal worden gedaan naar een uitbreiding van inzagemogelijkheden in verstrekkingen uit de BRP, en de mogelijkheid voor burgers om zelf instanties en organisaties aan te wijzen waaraan een beperkt aantal persoonlijke gegevens automatisch kan worden verstrekt. Vervolgens is in het regeerakkoord 2017-2021 vastgelegd dat een overgangsregime wordt gehanteerd:¹¹ personen over wie gegevens worden verstrekt aan de SILA, krijgen de mogelijkheid om – naast de bestaande mogelijkheden om bezwaar te maken tegen de verstrekking – de gegevensverstrekking elektronisch te beëindigen. Over andere burgers (onder wie nieuwe leden en leden die de gegevensverstrekking elektronisch hebben uitgezet) worden geen gegevens verstrekt, tenzij de burger daarvoor online toestemming geeft. In het coalitieakkoord 2021-2025 is ten slotte vastgelegd dat de regering mensen regie wil geven over hun eigen gegevens.¹²

Het voorgestelde overgangsregime beoogt uitvoeringsproblemen bij de SILA en kerkgenootschappen of genootschappen op geestelijke grondslag zoveel mogelijk te beperken. Ook blijven zo de verstrekkingen over huidige leden die dit niet reeds hebben beëindigd, in stand.

4. Wat is het doel?

In dit besluit wordt een experiment geregeld dat personen het recht geeft om te beslissen over verstrekkingen uit de BRP aan de SILA.¹³ Het gaat om twee rechten:

1) Het recht om de verstrekking van gegevens uit de BRP aan de SILA te beëindigen.

Personen¹⁴ over wie de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna: BZK) al gegevens uit de BRP verstrekt aan de SILA, kunnen de gegevensverstrekking online en schriftelijk beëindigen. Dit zijn de huidige leden van de bij de SILA aangesloten kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag. De SILA heeft tot nu toe alleen recht gehad op gegevens over inwoners van Nederlandse gemeenten (ingezetenen).

2) Het recht om toestemming te geven voor de verstrekking van gegevens uit de BRP.

⁶ Kamerstukken II 2015/16, 25764, nr. 95.

⁷ Zie <https://internetconsultatie.nl/inschrijftermijnbrpvreemdelingen/details>.

⁸ Zie <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2017Z05372&did=2017D11196>.

⁹ Zie <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2017Z06019&did=2017D12518>.

¹⁰ Kamerstukken II 2017/18, 26643 nr. 472.

¹¹ Regeerakkoord 2017-2021 'Vertrouwen in de toekomst', p. 8 (bijlage bij Kamerstukken II 2017/18, 34700, nr. 34).

¹² Coalitieakkoord 2021-2025 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst', p. 31 (bijlage bij Kamerstukken II 2021-22, 35788, nr. 70).

¹³ Het wettelijk doel overeenkomstig artikel 4.16a van de Wet BRP: de rechten van burgers uitbreiden ten aanzien van de verstrekking van gegevens uit de BRP.

¹⁴ Met 'personen' wordt bedoeld: ingeschrevenen als bedoeld in artikel 1.1, onderdeel e, van de Wet BRP.

Beantwoording IAK-vragen t.b.v. de internetconsultatie experiment regie op gegevens BRP

Personen¹⁵ over wie geen gegevens uit de BRP worden verstrekt aan de SILA en die staan ingeschreven in de BRP, kunnen de minister van BZK online toestemming geven om gegevens uit de BRP te verstrekken aan de SILA.¹⁶

5. Wat rechtvaardigt de overheidsinterventie?

Het goed laten functioneren van de basisregistratie personen betreft een overheidstaak. Een goed functionerende basisregistratie behelst ook dat deze registratie ten dienste staat van de burger, in die zin dat hij of zij er in bepaalde gevallen zelf gebruik van kan maken.¹⁷

6. Wat is het beste instrument?

Regelgeving: om de doelstellingen te behalen dient een AmvB te worden opgesteld waarmee op grond van artikel 4.16a Wet BRP tijdelijk kan worden afgeweken van de Wet BRP bij wege van experiment(en). Met de uit te voeren experimenten *dient te worden vastgesteld of het oogmerk waarop het experiment betrekking heeft, op een zinvolle wijze via een wijziging van de Wet BRP (en de daarop gebaseerde regelgeving) kan worden geadresseerd. Met een experiment kunnen de voor- en nadelen van de daarbij gekozen oplossing in kaart worden gebracht. Op basis van de aldus verworven kennis kan vervolgens over een eventuele wijziging van de Wet BRP (en de daarop gebaseerde regelgeving) worden besloten*

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Regeldrukeffecten zijn de investeringen en inspanningen die bedrijven¹⁸, burgers of professionals moeten verrichten om zich aan wet- en regelgeving van de rijksoverheid te houden. Regeldrukeffecten betreft een overkoepelend begrip.

De SILA heeft via de bij haar aangesloten (kerk)genootschappen 5,1 miljoen leden (telling december 2020). Deze leden krijgen de mogelijkheid om de gegevensdeling online uit te zetten. Dit levert geen lastenverzwaring of -vermindering op, omdat de huidige leden van de bij de SILA aangesloten (kerk)genootschappen reeds de mogelijkheid hebben om de gegevensdeling te stoppen, en wel op drie manieren:

- 1) door bezwaar te maken bij het eigen kerkgenootschap of genootschap op geestelijke grondslag of door het lidmaatschap bij het eigen kerkgenootschap of genootschap op geestelijke grondslag te beëindigen;
- 2) door bezwaar te maken bij de SILA; of
- 3) door een verstrekingsbeperking (geheimhouding) aan te vragen bij de gemeente.

De mogelijkheid om de gegevensdeling online te beëindigen, betreft slechts een aanvullende mogelijkheid.

Nieuwe leden van bij de SILA aangesloten (kerk)genootschappen dienen online toestemming te geven voor automatische gegevensverstrekking uit de BRP. Het gemiddelde aantal nieuwe leden in 2019 en 2020 bedroeg 35.000 per jaar. Indien ervan wordt uitgegaan dat 50% van deze nieuwe leden online toestemming wil geven, of toestemming wil geven voor een minderjarige via de SILA, en dat het geven van toestemming 6 minuten in beslag neemt, is sprake van een regeldrukvermeerdering van in totaal 1.700 uur per jaar en een regelkostenvermeerdering van

¹⁵ Met uitzondering van personen over wie al gegevens worden verstrekt aan de SILA, en die deze verstrekking niet hebben beëindigd (onderdeel 1).

¹⁶ Voor personen jonger dan 16 jaar is een afwijkende regeling opgenomen in dit besluit (artikelen 2.3, derde lid, en 2.4, eerste lid).

¹⁷ De beleidsdoelstelling 'regie op gegevens' is omschreven in het regeerakkoord 2017-2021 'vertrouwen in de toekomst', p. 8: "Ter bevordering van de privacy wordt de eigen regie op persoonsgegevens vergroot. Gebruikers van overheidsdiensten krijgen de mogelijkheid zelf maatschappelijk relevante instanties en organisaties aan te wijzen waaraan een beperkt aantal persoonsgegevens automatisch kan worden verstrekt." en in verschillende kamerbrieven: brieven van de staatssecretaris van 11 juli 2019 en 20 december 2020.

¹⁸ Alle beroepsmatige deelnemers aan het economische proces in een bepaalde categorie diensten en/of producten die in principe een winstoogmerk hebben.

Beantwoording IAK-vragen t.b.v. de internetconsultatie experiment regie op gegevens BRP

€ 25.500 per jaar.¹⁹ Daar staat tegenover dat de burger meer regie krijgt over de verstrekking van hem of haar betreffende gegevens uit de BRP.

De minister van BZK dient een nieuwe voorziening te ontwikkelen en te beheren. De kosten daarvoor worden gedurende het experiment bekostigd uit de begroting ten behoeve van de stapsgewijze doorontwikkeling van de BRP (begroting BZK). Er zijn geen gevolgen voor de Rijksbegroting.

¹⁹ Voor deze berekening is gebruikgemaakt van de tijdsbestedingstabel burgers (https://www.kcwj.nl/sites/default/files/handboek_meting_regeldrukkosten_v_1-1-2018.pdf).

¹⁹ Zie: https://www.kcwj.nl/sites/default/files/handboek_meting_regeldrukkosten_v_1-1-2018.pdf.